

Mustafa Hakkında Herşey

Yönetmen: Çağan Irmak

Senaryo: Çağan Irmak

Oyuncular: Fikret Kuşkan (Mustafa), Nejat İşler (Fikret), Başak Köklükaya (Ceren)
2002/Türkiye/Türkçe/119

Mustafa Hakkında Herşey, Çağan Irmak'ın *Çilekli Pasta* (2000) adlı televizyon filmi ve *Bana Şans Dile* (2001)'den sonraki üçüncü uzun metrajlı filmi. Yönetmenin sonraki iyi gelişti filmlerine kıyasla, bu yapımın fiziksel şiddeti ve psikolojik buhranları belirgin biçimde içermesi açısından deneysel bir nitelik taşıdığı iddia edilebilir.

Öncelikle, filmin ilk on beş dakikasında Mustafa'nın ve annesinin karakter çizimleri son derece keskin biçimde izleyiciye aktarılıyor. Mustafa'nın karısına ve iş arkadaşlarına karşı tutumu onun baskın, kuralcı ve obsesiflik derecesinde mükemmeliyetçi olduğunu gösteriyor. Annesi ise Mustafa'nın tam zıttında duran, pasifize olmuş, sessiz, kanaatkar bir karakter. Mustafa'nın karısı Ceren, bu iki uç arasında bir tampon bölge kabul edilebilir. Hikayeyi ilginç kılan da filmin odağına oturan ihanetin, filmdeki en sıradan sayılabilecek karakter, Ceren, aracılığıyla izleyiciye sunulması oluyor.

Filmde dikkat çeken ve yapımı farklılaştıran önemli faktörlerden biri de karakterlerin izleyicinin beklentisinden oldukça farklı yönde gelişen tavır ve hareketleri. Bir başka deyişle, ortaya konulan karakterlerin toplumsal yerleri ve buna paralel gelişmeyen kişilikleri izleyicinin gerçek algısıyla çelişiyor. Bu durum şu şekilde örneklendirilebilir: Mustafa, hali vakti yerinde, düzgün bir işe ve aileye sahip, "steril" bir karakter. Gerdek gecelerinde yatakta öpüşürlerken, "bir saniye hayatım" deyip dışını fırcalamaya gidecek, kaparisiz istediği makarna kaparılı geldi diye bütün geceyi berbat edecek kadar kuralcı. Ancak, aynı karakter, karısıyla ilişki yaşadığına inandığı bir taksi şoförünü kaçırıp günlerce döve döve konuşturabiliyor ve onu öldürmeyi planlayıp elleriyle mezarını kazabiliyor. Mustafa'nın sahip olduğu her şeyi bir çırpıda çöpe atmayı göze alabilmesi, bu kayıtsızlığı, filmin başlarında sunulan karakter özellikleriyle çelişiyor. Ne var ki benzer bir çelişkiyi, Mustafa tarafından kaçırılan taksi şoföründe, Fikret'te de gözlemlemek mümkün. Fikret, izleyicinin kafasındaki taksi şoförü stereotipine kesinlikle uymayan, hayat ve ölüm üzerinde felsefi fikirlere sahip, düşünceli, uysal bir karakter. Öyle ki, izleyici Fikret'le Mustafa arasındaki diyalogda hangisinin hangi sosyoekonomik sınıfa mensup olduğunun, hangi eğitim düzeyinden geldiğinin ayırdına varmakta zorlanıyor. Filmin durağanlaştığı kısımlar, bu sayede ilginçleşiyor ve izleyiciyi içine almayı başarıyor.

Gerçekliğin bulanıklaşması yalnızca karakterler değil, olaylar kapsamında da gözlemlenebiliyor. Örneğin, hayatında daha önce kimseyi kaçırmadığını tahmin ettiğimiz bir karakter olan Mustafa, polis kapıya dayandığında gayet profesyonel biçimde Fikret'i bağlıyor, bağırması duyulmasın diye müziği açıyor, kapıda polisle son derece rahat biçimde, espriler, şakalarla sohbet ediyor. Bu esnada karakterin yüzünde zorlandığına dair herhangi bir belirti, bir ter damlası bile mevcut değil. Bu durum da, izleyicide gerçeklik algısını gölgeliyor. Bu izlenimin yanlışlıkla değil kasti olarak yaratıldığını kabul edersek, yazının başında belirttiğim gibi *Mustafa Hakkında Herşey*'in, Çağan Irmak'ın *Babam ve Oğlum* (2005), *İssız Adam* (2008) ve *Dedemin İnsanları* (2011) filmlerine göre bambaşka bir stille çekildiğini görürüz. Bu filmde yönetmenin değer verdiği, kitlece şahit olan değerleri izleyiciye gerçekliğin bir yansıması olarak göstermek değil; olabildiğince çarpıcı zıtlıklara vurgu yaparak insanın karakterinde ve belleğinde biriktirdiği karanlığı izleyiciye aktarmaktır. Her ne kadar benzer bir kaygı yönetmenin *Ulak* (2007) filminde de hissedilse bile, bu yapımda tüm hikayenin sürreal bir zeminde işlenmesi söz konusudur. *Mustafa Hakkında Herşey* ise gerçek bir temel üstüne kurulmuş gerçekle tutarsız öğeler içeren bir öykü olarak yeganeliğini muhafaza eder.

Cansu Hepçığlayan